Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA
DRI broj: 04-035/21-1017/24
Podgorica, 04. 10. 2021. godine

IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA "GRAĐANSKOG POKRETA URA" ZA 2020. GODINU

(Konačni izvještaj)

Podgorica, oktobar 2021. godine

S A D R Ž A J

I MIŠLJENJE I PREPORUKE 3
II OPŠTI PODACI 10
2.1. Pravni osnov 10
2.2. Osnovni podaci o partiji 10
2.3. FInansiranje partije 11
2.3.1.Finansiranje iz budžetskih sredstava 11
2.3.2.Finansiranje iz privatnih izvora 11
2.4. Vrsta revizije 11
2.5. Predmet revizije 11
2.6. Cilj revizije 11
2.7. Kriterijumi revizije 12
2.8. Metode vršenja revizije 12
III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 14
3.1. Sistem unutrašnjih kontrola 14
3.2. Aktivnosti partijskih organa u dijelu finansijskog poslovanja 14
3.3. Finansijski plan za 2020. godinu 14
3.4. Program rada za 2020. godinu 15
3.5. Računovodstveni sistem 15
3.6. Finansijski izvještaji 15
3.7. Bilans stanja 16
3.7.1. Evidentiranje i popis imovine i obaveza 16
3.7.2. Potraživanja 17
3.7.3. Novčana sredstva na žiro računima 18
3.7.4. Blagajničko poslovanje 20
3.7.5. Kapital 22
3.7.6. Obaveze 22
3.8. Bilans uspjeha 23
3.8.1. Prihodi 23
3.8.2. Troškovi 24
4. Kancelarijsko poslovanje 33
IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE REVIZIJE 34

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 04-035/21-1017 od 02.06.2021. godine), izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Građanskog pokreta "URA" za 2020. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti i Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata.

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo Partije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje Finansijskog izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Građanskog pokreta "URA" za 2020. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 06-225/21 od 27.09.2021. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. "I" 04-038/21-192 od 13.09.2021. godine), nadležni Kolegijum DRI u sastavu: senator Nikola N. Kovačević – rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata dr Milan Dabović - član Kolegijuma na sjednici održanoj dana 04.10.2021. godine, razmotrio je i usvojio

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Građanskog pokreta URA za 2020. godinu

Revizijom Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Građanskog pokreta URA za 2020. godinu je utvrđeno da postoje materijalno značajne greške u odnosu na utvrđenu materijalnost (6.474,02€), ali iste nijesu prožimajuće za finansijske izvještaje, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje na finansijsku reviziju.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja na finansijsku reviziju uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Revizijom je utvrđeno da je Partija u poslovnim knjigama evidentirala troškove u ukupnom iznosu od 11.196,66€ koje nije dokumentovala, a odnose na troškove zakupa poslovnog prostora u Opštini Ulcinj u iznosu od 2.500,00€, troškove neto naknada u iznosu od 6.640,00€ i troškove plaćene biznis karticom u iznosu od 2.056,66€.

   - **Subjekt revizije je dužan da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**

2. Revizijom je utvrđeno da Partija, dio troškova u iznosu od 29.722,44€ nije evidentirala na odgovarajuće račune i to troškove štampe reklamnog materijala za potrebe izborne kampanje u ukupnom iznosu od 15.273,99€, koje je evidentirala u okviru troškova ostalih usluga, kao i troškove avio karti u iznosu od 212,91€, sitnog inventara u iznosu od 345,24€, goriva u iznosu od 1.201,26€, potrošnog i ostalog materijala u iznosu 458,90€ koje je evidentirala u okviru troškova reprezentacije, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.

   - **Subjekt revizije treba da prilikom evidentiranja troškova u poslovnim knjigama u potpunosti primjenjuje Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.**

3. Revizijom je utvrđeno da Partija nije evidentirala nabavku kancelarijske opreme u iznosu od 450,40€ na odgovarajući račun u okviru klase 0, već u okviru troškova, što nije u skladu sa važećim Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, s obzirom da je nabavku opreme trebalo evidentirati na odgovarajući račun u okviru klase 0, a ne na troškove.

   - **Subjekt revizije treba da nabavku opreme evidentira na odgovarajući račun u okviru klase 0, shodno važećem Pravilniku, a ne na trošak.**

4. Revizijom je utvrđeno da Partija nije u poslovnim knjigama evidentirala prihod po osnovu uplate sredstva od strane Opštine Ulcinj u iznosu od 2.500,00€ na ime plaćanja troškova zakupa zakupodavcu, već je u poslovnim knjigama izvršila umanjenje potraživanja koja se odnose na pripadajuća sredstava po osnovu osvojenih odborničkih mandata od strane Opštine Ulcinj.

   - **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama vrši evidentiranje svih ostvarenih prihoda.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (član 24 i član 33), Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica (član 46), Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja na reviziju pravilnosti uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Revizijom je utvrđeno da je Partija troškove izborne kampanje u iznosu od 7.294,69€, koji se odnose na oglašavanja putem društvenih mreža (facebook i google), platila sa redovnog žiro računa Partije, putem biznis kartice koju ista koristi za redovno poslovanje, što nije u skladu sa odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, kojim je utvrđeno da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se na poseban žiro račun i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše se sa tog računa.

   - **Subjekt revizije treba da sva plaćanja troškova izborne kampanje vrši sa posebnog žiro računa, kako je to propisano odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

2. Revizijom je utvrđeno da je Partija je u 2020. godini podigla kredit kod poslovne banke u iznosu od 80.000,00€ koji je uplaćen na račun za redovno poslovanje sa kojeg ista izvršila prenos sredstva u iznosu od 79.000,00€ na izborne račune (61.000,00€ za parlamentarne izbore, 10.000,00€ za lokalne izbore u Budvi i 8.000,00€ za lokalne izbore u Kotoru). Uvidom u Ugovor o kreditu utvrđeno je da je kredit podignut za potrebe pripreme izborne kampanje (parlamentarni i lokalni izbori u Budvi i Kotoru), pa je shodno namjeni kreditna sredstva trebalo uplatiti na poseban žiro račun otvoren za potrebe izborne kampanje, a u skladu sa odredbama člana 24 stav 3 Zakona, kojim je utvrđeno da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju na poseban račun namijenjen za finansiranje troškova izborne kampanje.

   - **Subjekt revizije je dužan da sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuje na poseban žiro račun koji je otvoren u te svrhe, kako je to propisano članom 24 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

3. Uvidom u blagajničku dokumentaciju utvrđeno je da je u blagajnu Partije zaprimljena gotovina u iznosu od 900,00€, po osnovu pozajmice od fizičkog lica, što nije u skladu sa odredbama člana 33 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, kojim je propisana zabrana zaduživanja političkih subjekata kod fizičkih lica.

   - **Subjekt revizije shodno odredbama člana 33 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja ne može da se zadužuje kod fizičkih lica.**

4. Revizijom je utvrđeno da je Partija nije izvršila plaćanje dijela poreskih obaveza na isplaćene naknade za zakup fizičkim licima iz tekuće godine, što nije u skladu sa odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, kojim je propisano da porez na lična primanja obračunava, obustavlja i uplaćuje poslodavac, odnosno isplatilac tih primanja, prilikom svake isplate primanja, prema propisima koji važe na dan isplate.

   - **Subjekt revizije treba da plaćanje poreskih obaveza na naknade po osnovu zakupa poslovnog prostora fizičkim licima vrši u skladu sa odredbama člana 46 Zakona.**

5. Revizijom je utvrđeno da Partija nije u propisanom roku podnosila nadležnom organu mjesečne IOPPD obrasce za 2020. godinu (IOPPD obrasci dostavljeni su Poreskoj upravi u periodu od 07.- 14.06.2021. godine), što nije u skladu sa Pravilnikom o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

   - **Subjekt revizije je dužan da IOPPD obrasce podnosi nadležnom organu u roku propisanom važećim Pravilnikom**.

6. Revizijom je utvrđeno da je Partija na isplaćene neto naknade licima angažovanim po ugovoru o djelu obračunala i platila poreske obaveze (porez i prirez) na način kao da su sva angažovana lica u radnom odnosu. Partija nije obezbijedila dokaze o radno – pravnom statusu istih, pa se nije moglo utvrditi da li je obračun poreskih obaveza pravilno izvršen na isplaćene naknade, budući da se poreske obaveze ne obračunavaju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica.

   - **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza**.

7. Revizijom je utvrđeno da je Partija u poslovnim knjigama evidentirala troškove oglašavanja putem društvenih mreža (facebook i google) u iznosu od 7.294,69€, kao troškove redovnog poslovanja iako se odnose na troškove izborne kampanje, a iste nije iskazala ni u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju.
   Takođe, utvrđeno je da je Partija u Izvještajima o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za parlamentarne i lokalne izbore, iskazala sopstvena sredstva za finansiranje izborne kampanje u iznosu 79.000,00€ (61.000,00€ za parlamentarne izbore, 10.000,00€ za lokalne izbore u Budvi i 8.000,00€ za lokalne izbore u Kotoru), a u postupku revizije je utvrđeno da se navedena sredstva odnose na kredit podignut kod poslovne banke za potrebe finansiranja izborne kampanje.

   - **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama pravilno evidentira troškove koji se odnose na redovne aktivnosti i izbornu kampanju, kao i da iste iskazaje u Izvještajima koje dostavlja Agenciji za sprječavanje korupcije.**

   - **Subjekt revizije treba da u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava pravilno iskazuje sredstva za finansiranje izborne kampanje shodno izvorima finansiranja.**

8. Partija je u 2020. godini angažovala ovlašćenog procjenjivača koji je izvršio procjenu fer vrijednosti opreme (vrijednost opreme je procijenjena u iznosu od 27.025,00€, odnosno 27.000,00€). Revizijom je utvrđeno da Partija nije u poslovnim knjigama izvršila odgovarujaća knjiženja shodno Izvještaju o procjeni o procjeni fer vrijednosti opreme sačinjenog od strane ovlašćenog procjenjivača.

   - **Subjekt revizije treba da izvrši odgovarajuća knjiženja u poslovnim knjigama shodno Izvještaju o procjeni fer vrijednosti opreme sačinjenog od strane ovlašćenog procjenjivača.**

9. Revizijom je utvrđeno da je Partija izvršila obračun amortizacije novonabavljenog vozila za period od 12 mjeseci, iako je isto nabavljeno krajem 2020. godine.

- **Preporučuje se subjektu revizije da obračun amortizacije novonabavljene imovine vrši počev od datuma stavljanja u upotrebu iste.**

10. Partija je na ime troškova reprezentacije gotovinski iz blagajne isplatila iznos od 2.420,89€ (ugostiteljske usluge). Navedeni troškovi pravdani su fiskalnim računima. Glavni odbor Partije je Odlukom o troškovima reprezentacije utvrdio ko ostvaruje pravo na troškove reprezentcije na teret sredstava Partije, istom je definisana i namjena korišćenja sredstava za reprezentaciju.

    U postupku revizije na osnovu prezentirane dokumentacije (fiskalnih računa) nije se moglo utvrditi da li su troškovi reprezentacije ostvareni u skladu sa važećom Odlukom. Računi nijesu ovjereni od strane lica koje je koristilo ugostiteljske usluge, kao ni od strane ovlašćenog lica koji odobrava troškove reprezentacije na teret sredstava Partije.

    - **Subjekt revizije treba da obezbijedi da se računi za pravdanje troškova reprezentacije ovjeravaju od strane lica koje je koristilo ugostiteljske usluge i ovlašćenog lica koje odobrava troškove reprezentacije na teret sredstava Partije u cilju efikasne kontrole da li se troškovi reprezentacije ostvaruju u skladu sa važećom Odlukom.**

11. U postupku revizije, na osnovu prezentirane dokumentacije, utvrđeno je da Partija nije vršila evidentiranje svih akata u Djelovodnik (fakture od dobavljača ne sadrže broj djelovodnog protokola i datum zavođenja).

    - **Subjekt revizije treba da vrši evidentiranje i arhiviranje svih ulaznih i izlaznih akata u cilju obezbjeđivanja adekvatne validnosti istih.**

Preporuka drugom državnom organu[1]

1. Revizijom je utvrđeno da godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Partije za 2020. godinu ne sadrži poseban izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije, kako je to utvrđeno članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

    Partija je tokom postupka vršenja revizije prezentirala finansijski izvještaj ženske organizacije (Forum žena) za 2020. godinu, shodno kojem je ženska organizacije iste tokom 2020. godine ostvarila prihode u iznosu od 28.779,61€, rashode u iznosu od 6.816,11€, dok su preostala sredstva sa stanjem na dan 31.12.2020. godine iznosila 21.963,50€.

[1] Državna revizorska institucija je Ministarstvu finansija i socijalnog staranja dopisom broj 04-035/21-835/24 od 20.09.2021. godine ukazala na potrebu pristupanja realizaciji date preporuke, shodno članu 72 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

- **Ministarstvo finansija i socijalnog staranja treba da podzakonskim aktom[2] utvrdi formu posebnog izvještaja o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije političkog subjekta, u cilju jednoobraznog načina izvještavanja, shodno odredbama člana 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Subjekt revizije je dužan da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema Konačnog Izvještaja o reviziji dostavi Državnoj revizorskoj instituciji Plan aktivnosti za realizaciju izdatih preporuka koji treba da sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove (Akcioni plan za realizaciju preporuka), a u roku od šest mjeseci, Izvještaj o realizaciji preporuka iz Izvještaja o reviziji.

Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević

[2] Članom 72 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, utvrđena je obaveza nadležnih organa za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje navedenog zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu istog.

II OPŠTI PODACI

2.1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07....31/14 i 70/17);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG" br. 003/20, 038/20);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2021. godinu, DRI br. 06-035/20-292 od 17.12.2020. godine i izmjeni Godišnjeg plana revizije Državne revizorske institucije za 2021. godinu, DRI br. 06-035/21-3 od 25.01.2021. godine;
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br.04-035/21-1017 od 02.06.2021. godine), kao i izmjeni i dopuni iste od 29.06.2021. godine

Revizija Godišnjeg konslolidovanog finansijskog izvještaja „Građanskog pokreta URA" izvršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata;
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI

2.2. Osnovni podaci o Partiji

„Građanski pokret URA" je politička partija koja je organizovana na teritorijalnom principu i ima organe na državnom i lokalnom nivou.
Organi partije na državnom nivou su: Konvencija; Glavni odbor; Predsjedništvo; Kolegijum; Medijski tim; Politički savjet; Izvršni odbor; Statutarna komisija; Nadzorni odbor; Sud časti; Sekretarijati.
Pored navedenih organa partije, a u svrhu političkog djelovanja, biraju se potpredsjednici, a mogu biti izabrani i Politički direktor partije, Menadžer partije i Portparol.
Glavni odbor je najviši organ upravljanja partijom između dvije Konvencije.
Partiju predstavlja i zastupa predsjednik. Mandat predsjednika traje četiri godine. Partija ima najmanje dva potpredsjednika.
Predsjedništvo je najviši politički organ partije između sjednica Glavnog odbora.
Nadzorni odbor kontroliše prihode i rashode partije, kontroliše upravljanje imovinom koja je u vlasništvu partije, podnosi godišnji izvještaj o kontroli finansijskog poslovanja Glavnom odboru partije i dr.
U svrhu političkog djelovanja, Partija može imenovati Političkog direktora, dok u svrhu tehničko-operativnog djelovanja, Partija može imenovati Menadžera partije.

Na lokalnom nivou Partija se organizuje i djeluje u mjesnoj zajednici, opštini, Glavnom gradu i Prijestonici. Na opštinskom nivou formiraju se politički organi: Lokalna konvencija i Lokalni odbor.

2.3. Finansiranje Partije

Partija se finansira i obavlja finansijsko poslovanje u skladu sa zakonom.

2.3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava

Partiji su u 2020. godini za finansiranje redovnog rada i izborne kampanje opredijeljena budžetska sredstva u ukupnom iznosu od 435.818,30€ i to: iz budžeta CG u ukupnom iznosu od 330.309,92€ i iz budžeta lokalnih samouprava u ukupnom iznosu od 105.508,38€.

2.3.2. Finansiranje iz privatnih izvora

Osim iz budžetskih sredstava Partija je u 2020. godini finansirana i iz ostalih izvora u ukupnom iznosu od 1.937,64€ i to: od priloga u iznosu od 1.925,00€ i ostalih finansijskih prihoda u iznosu od 12,64€.

2.4. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti "Građanskog pokreta URA" za 2020. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja subjekta revizije sa zakonskom i drugom regulativom.

2.5. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj i pravilnost poslovanja "Građanskog pokreta URA" za 2020. godinu.

2.6. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

- finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i da li su
- finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi.

2.7. Kriterijumi revizije

Kriterijumi za za finansijsku reviziju

- MRS;
- Zakon o računovodstvu ("Sl. list Crne Gore" br. 52/16);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12).

Kriterijumi za reviziju pravilnosti

- Zakon o političkim partijama ("Sl. list Crne Gore", br. 073/10, 040/11, 059/11)
- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG" br. 003/20, 038/20);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2020. godinu ("Sl. list CG", br.074/19, 061/20);
- Zakon o radu („Sl. list CG", br. 049/08 ... 004/18, 074/19);
- Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list CG", br. 047/08, 004/11, 022/17);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl.list RCG", br.065/01,...,004/07 i „Sl. list CG", br.086/09,...,083/16, 067/19);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG", br.013/07,...,008/15, 022/17, 042/19);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG", br. 040/16, 028/18,108/20);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Pravilnik o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG",br.076/10,...,050/17, 015/19, 009/20);
- Statut političkog subjekta;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;
- Finansijski plan Partije za 2020. godinu;
- Program rada Partije za 2020. godinu
- Interne procedure i pravila subjekta revizije.

2.8. Metode vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole.

Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost.

Materijalnost je utvrđena u iznosu od 6.474,02€, tj. 1,5% od ukupnih rashoda Partije, koji iznose 431.601,55€.

Revizorski tim se upoznao sa pravnom regulativom, analizirao finansijske izvještaje i ostalu pribavljenu dokumentaciju subjekta revizije i na osnovu sprovedenih testova ocijenjeno funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona, pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

3.1. Sistem unutrašnjih kontrola

Partija je shodno članu 49 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja Statutom utvrdila način vršenja unutrašnje kontrole finansijskog poslovanja i odredila odgovorno lice za finansijsko poslovanje Predsjednika Partije ili lice koje on ovlasti. Shodno Statutu kontrolu materijalno finansijskog poslovanja vrši Nadzorni odbor, a lice odgovorno za finansijsko poslovanje je menadžer Partije.

3.2. Aktivnosti partijskih organa u dijelu finansijskog poslovanja

Partijski organi su u 2020. godini shodno svojim nadležnostima donijeli i usvojili sljedeća interna akta: Finansijski plan i Program rada za 2020. godinu, Odluku o popisu imovine i obaveza, Odluku o usvajanju Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu i Odluku kojom se članstvo oslobađa plaćanja članarine za 2020. godinu.

3.3. Finansijski plan za 2020. godinu

Partija je shodno članu 49 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja donijela Finansijski plan za 2020. godinu, kao i Aneks istog.
Shodno Aneksu Finansijskog plana Partije za 2020. godinu, prihodi su planirani u iznosu od 460.000,00€, a rashodi u iznosu od 450.800,00€. Prihodi su planirani iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 350.000,00€, Budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 100.000,00€ i od priloga u iznosu od 10.000,00€, dok su rashodi planirani: za troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 3.500,00€, troškove električne energije i komunalija u iznosu od 1.500,00€, troškove telefona u iznosu od 2.800,00€, troškove goriva, taksi i renta car usluga u iznosu od 11.000,00€, troškove dnevnica i upotrebe privatnog vozila u službene svrhe u iznosu od 1.000,00€, troškove parlamentarnih i lokalnih izbora u iznosu od 150.000,00€, troškove zarada i naknada u iznosu od 8.000,00€, troškove angažovanja spoljnih saradnika u iznosu od 120.000,00€, troškove zakupa kancelarija u iznosu od 22.000,00€, troškove reklame i propagande u iznosu od 50.000,00€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 9.000,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 30.000,00€, troškove stipendija i pomoći u iznosu od 10.000,00€, troškove platnog prometa i kamata u iznosu od 5.000,00€, troškove poreza i doprinosa u iznosu od 17.000,00€, troškove po osnovu dobijanja kredita u iznosu od 10.000,00€.
Revizijom je utvrđeno da je Partija u 2020. godini ostvarila prihode u iznosu od 437.755,94€, što je za 22.244,06€ ili 4.83 % manje od planiranih prihoda, dok je rashode ostvarila u iznosu od 431.601,55€, što je za 19.198,45€ manje od planiranih rashoda ili 4.26 %. Na osnovu navedenog konstatuje se da su prihodi i rashodi realno planirani uz neznatna odstupanja.

3.4. Program rada za 2020. godinu

Partija je shodno Zakonu donijela Program rada za 2020. godinu, kao i Aneks istog.
Programom rada za 2020. godinu predviđene su sljedeće aktivnosti: jačanje i širenje infrastrukturnih i organizacionih kapaciteta, formiranje novih opštinskih i mjesnih odbora, finansijska konsolidacija Partije, organizovanje svečane konvencije i proslava 5 godine od osnivanja stranke, priprema i učestvovanje na redovnim lokalnim izborima u Tivtu, Kotoru, Budvi, Andrijevici i Gusinju i redovnim parlamentarnim izborima ukoliko organi Partije ne donesu odluku o bojkotu, organizovanje Foruma žena GP URA, priprema i realizovanje aktivnosti partijskih tijela i organa, realizacija programskih načela partije kroz kreiranje programa reforme obrazovnog sistema, održavanje lokalnih konvencija i izbor partijskih organa u opštinama u kojima do sada nisu formirane lokalne partijske organizacije ili im ističe mandat, poboljšanje komunikacije sa javnošću, organizacija obuka i seminara za članove Partije samostalno i u organizaciji sa Zelenim Evrope, organizacija okruglih stolova, debata, pres konferencija i drugih javnih prezentacija u cilju popularizacije programskih načela i principa Partije, medjunarodne aktivnosti u cilju saradnje i razmjene informacijama sa strankama slične provenijencije i eventualno učlanjenje u medjunarodne organizacije, učešće na medjunarodnim kongresima i seminarima, relizacija aktivnosti za učlanjenje Foruma mladih u medjunarodne organizacije, logističke aktivnosti i drugo.

3.5. Računovodstveni sistem

Partija je shodno članu 48 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja dužna da vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima i rashodima po porijeklu, visini i strukturi, u skladu sa propisom Ministarstva finansija.
Revizijom je utvrđeno da Partija poslovne knjige vodi shodno odredbama Zakona o računovodstvu i primjenjuje Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica.
Partija je u revidiranom periodu vodila sljedeće poslovne knjige: Dnevnik, Glavnu knjigu i pomoćne evidenciju (evidenciju blagajničkog poslovanja, vanbilansnu evidenciju imovine, analitičku evidenciju obaveza i potraživanja).

3.6. Finansijski izvještaji

Shodno članu 48 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, politički subjekat je dužan da Godišnji finansijski izvještaj dostavi Državnoj revizorskoj instituciji najkasnije do 31.marta tekuće za prethodnu godinu.
Partija je Državnoj revizorskoj instituciji u Zakonom predviđenom roku dostavila Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za 2020. godinu i na propisanim obrascima i to:

- Bilans uspjeha - na obrascu BU;
- Bilans stanja - na Obrascu BS;
- Iskaz o novčanim tokovima - na obrascu INT;

- Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala)– na obrascu IPK;
- Statistički Aneks.

U Godišnjem konsolidovanom finansijskom izvještaju Partije "Građanski pokret URA" za 2020. godinu iskazani su podaci o redovnom poslovanju Partije, prikupljenim i utrošenim sredstvima za izborne kampanje, kao i poslovanju ženske organizacije Partije.

Partija je u postupku vršenja revizije prezentirala i Izjavu ovlašćenog lica br.0-51/21 od 03.09.2021. godine, shodno kojoj Partija, u toku 2020. godine, nije imala prihoda osim onih iskazanih u završnom finansijskom izvještaju.

Revizijom je utvrđeno da godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Partije za 2020. godinu ne sadrži poseban izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije, kako je to utvrđeno članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.
Partija je tokom postupka vršenja revizije prezentirala finansijski izvještaj ženske organizacije (Forum žena) za 2020. godinu, shodno kojem je ženska organizacije iste tokom 2020. godine ostvarila prihode u iznosu od 28.779,61€, rashode u iznosu od 6.816,11€, dok su preostala sredstva sa stanjem na dan 31.12.2020. godine iznosila 21.963,50€.

Preporuka drugom državnom organu

- **Ministarstvo finansija i socijalnog staranja treba da podzakonskim aktom[3] utvrdi formu posebnog izvještaja o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije političkog subjekta, u cilju jednoobraznog načina izvještavanja, shodno odredbama člana 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

3.7. Bilans stanja

Shodno prezentiranim podacima u Bilansu stanja, vrijednost imovine (aktiva) i vrijednost izvora finansiranja sredstava (pasiva) iskazana je u iznosu od po 129.713,00€.
U Aktivi Bilansa stanja stalna imovina na dan 31.12.2020. godine iskazana je u iznosu od 24.047,00€ i obrtna imovina (gotovina, gotovinski ekvivalenti i potraživanja) u iznosu od 105.666,00€, a u pasivi je iskazan kapital u iznosu od 54.692,00€ i kratkoročne obaveze i rezervisanja u iznosu od 75.021,00€.

3.7.1. Evidentiranje i popis imovine i obaveza

Partija obezbjeđuje evidenciju stalne imovine (osnovnih sredstava) u okviru Glavne knjige i analitičku evidencije vanbilansno u Excel tabeli.
Komisija za popis imenovana Odlukom, izvršila je popis imovine stalne, obrtne i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2020. godine i sačinila Izvještaj o popisu, koji je usvojen od strane nadležnog organa Partije. Shodno podacima

[3] Članom 72 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, utvrđena je obaveza nadležnih organa za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje navedenog zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu istog.

prezentiranim u Izvještaju o popisu, isti je nakon sprovedenih aktivnosti od strane Komisije za popis, zajedno sa popisnim listama i računima o nabavci dostavljen akreditovanom procjenitelju.
Partija je u 2020. godini izvršila nabavku opreme u vrijednosti od 24.284,45€ i to: kompjutersku i kancelarijsku opremu u iznosu od 15.984,45€ i vozilo u iznosu od 8.300,00€, dok je Komisija za popis izvršila otpis trajno oštećenih stvari, nabavne vrijednosti 145,00€, odnosno knjigovodstvene vrijednosti 100,25€.
Shodno podacima evidentiranim u Glavnoj knjizi stalna imovina po nabavnoj vrijednosti iznosi 36.458,29€, otpisanoj 12.411,18€ i sadašnjoj vrijednosti 24.047,11€. Stalnu imovinu čine kancelarijska i kompjuterska oprema i vozilo.
Subjekt revizije je u 2020. godini angažovao ovlašćenog procjenjivača koji je izvršio procjenu fer vrijednosti opreme. Shodno Izvještaju o procjeni vrijednost opreme je procijenjena u iznosu od 27.025,00€, odnosno 27.000,00€. Revizijom je utvrđeno da Partija nije u poslovnim knjigama evidentirala procijenjenu vrijednost opreme, odnosno nije izvršila odgovarujaća knjiženja shodno Izvještaju o procjeni ovlašćenog procjenjivača.

- **Subjekt revizije treba da izvrši odgovarajuća knjiženja u poslovnim knjigama shodno Izvještaju o procjeni fer vrijednosti opreme sačinjenog od strane ovlašćenog procjenjivača.**

Takođe, utvrđeno da je Partija izvršila obračun amortizacije novonabavljenog vozila za period od 12 mjeseci, iako je isto nabavljeno krajem 2020. godine, te je po tom osnovu iskazala trošak amortizacije u iznosu od 1.245,00€.

- **Preporučuje se subjektu revizije da obračun amortizacije novonabavljene imovine vrši počev od datuma stavljanja u upotrebu iste.**

3.7.2. Potraživanja

Revizijom je utvrđeno da je Partija u poslovnim knjigama evidentirala i u Bilansu stanja iskazala potraživanja sa stanjem na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 47.414,90€ koja se odnose na potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 46.024,64€, dok se iznos od 1.390,26€ odnosi na unaprijed plaćene troškove.
Potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 46.024,64€ odnose se na potraživanje od opština: Bijelo Polje u iznosu od 5.292,57€, Cetinje u iznosu od 25.057,47€, Herceg Novi u iznosu od 2.102,00€ i Ulcinj u iznosu od 13.572,60€.
Navedena potraživanja su evidentirana na osnovu usaglašene dokumentacije, osim potraživanja od Prijestonice Cetinje, kojoj se Partija, shodno Izjavi odgovornog lica, obraćala dopisom radi usaglašavanja potraživanja na koji nije dobila odgovor.

Unaprijed plaćeni troškovi u iznosu od 1.390,26€ evidentirani su na računu Aktivnih vremenskih razgraničenja i odnose se na unaprijed plaćenu zakupninu u iznosu od 700,00€, unaprijed plaćenu kamatu po kreditu u

iznosu od 393,44€ i više uplaćene poreze i prireze po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 296,82€.

3.7.3. Novčana sredstva na žiro računima

Revizijom je utvrđeno da je Partija u revidiranom periodu svoje poslovanje obavljala preko žiro računa za redovno poslovanje Glavnog odbora, žiro računa Foruma žena i računa opštinskog odbora Kotor, računa za plaćanje Visa karticama i računa otvorenih za potrebe parlamentarnih i lokalnih izbora u Budvi i Kotoru.

Depoziti na žiro računima sa stanjem na dan 31.12.2020. godine evidentirani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 57.882,55€ i to: depoziti na računima Glavnog odbora u ukupnom iznosu od 26.662,60€, depozit na računu Foruma žena u iznosu od 21.963,50€, depozit na račun opštinskog odbora Kotor u iznosu od 6.854,16€, depozit na deviznom računu u iznosu od 103,50€, dok su depoziti na računima Visa debitnih kartica iznosili 2.298,79€. Stanje depozita na navedenim računima, potvrđeno je bančinim izvodima.
U nastavku je dat tabelarni pregled prometa na izbornim žiro računima

R.br.	Naziv žiro računa	duguje	potražuje	saldo 31.12.2020.g.
1	CKB - parlamentarni izbori	199,545.85	199,545.85	0.00
2	CKB - lokalni izbori Kotor	9,507.61	9,507.61	0.00
3	CKB - lokalni izbori Budva	13,199.50	13,199.50	0.00

Uvidom u Godišnji izvještaj o prihodima, imovini i rashodima političke partije utvrđeno je da su u istom iskazani prihodi po osnovu finansiranja izborne kampanje u ukupnom iznosu od 124.697,00€ i to budžetska sredstva u iznosu od 43.772,04€ i sredstva iz privatnih izvora u iznosu od 80.925,00€. Budžetska sredstva su iskazana u manjem iznosu iz razloga što je dio istih uplaćen nakon predaje Izvještaja. Takođe je utvrđeno da su iskazana sredstva iz privatnih izvora po osnovu priloga u iznosu od 1.925,00€ i prenesenih kreditnih sredstava u iznosu od 79.000,00€. Partija je u navedenom Izještaju iskazala utrošena sredstva po osnovu finansiranja izborne kampanje u iznosu od 202.856,59€.

Partija je shodno članu 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja otvorila račune za potrebe izbornih kampanja (parlamentarni izbori i lokalni izbori u Kotoru i Budvi).

Partija je u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora u izbornoj kampanji, za parlamentarne izbore, koji je dostavljen Agenciji za sprječavanje korupcije iskazala prihode po osnovu finansiranja izborne kampanje u ukupnom iznosu od 124.697,00€ i to budžetska sredstva u iznosu od 43.051,01€, sredstva od priloga fizičkih lica u iznosu od 1.925,00€ i sopstvena sredstva u iznosu od 61.000,00€. Budžetska sredstva su iskazana u manjem iznosu iz razloga što je dio istih uplaćen nakon predaje Izvještaja. Takođe je utvrđeno da sopstvena sredstva predstavljaju dio prenesenih kreditnih sredstava u iznosu od 61.000,00€.

Revizijom je na osnovu uvida u prezentranu dokumentaciju utvrđeno je da su parlamentarni izbori finansirani iz budžeta Crne Gore u iznosu od 136.593,96€ (iznos od 43.051,01€ se odnosi na 20% od sredstava koja se raspodjeljuju u jednakim iznosima političkim subjektima, dok se iznos od 93.542,95€ odnosi na 80% sredstava koji se raspodjeljuje političkim subjektima koji su osvojili mandate, srazmjerno broju osvojenih mandata) i od priloga fizičkih lica u iznosu od 1.925,00€. Osim navedenih utvrđeno je da je Partija sa redovnog na izborni račun za parlamentarne izbore prenijela, shodno Odluci, sredstva u iznosu od 61.000,00€, koja predstavljaju dio sredstava kredita podignutog za potrebe pripreme izborne kampanje, tako da su ukupno prikupljena sredstva za parlamentarne izbore iznosila 199.545,85€.
Sredstva prikupljena iz privatnih izvora iznosila su 1.925,00€ što je u skladu sa članom 23 stav 2 Zakona.
Revizijom je utvrđeno da su lokalni izbori u Kotoru i Budvi finansirani iz budžetskih sredstava u iznosu od 4.707,11€ i to iz Opštine Kotor u iznosu od 1.507,61€ i iz Opštine Budva u iznosu od 3.199,50€.
Partija je shodno Odluci izvršila prenos sredstava sa redovnog računa na izborne račune i to: za lokalne izbore u Kotoru iznos od 8.000,00€ i za lokalne izbore u Budvi iznos od 10.000,00€, koja predstavljaju dio sredstava kredita podignutog za potrebe pripreme izborne kampanje.

Revizijom je utvrđeno da je Partija prilikom zatvaranja izbornih računa izvršila prenos preostalih sredstava na redovan žiro račun, kao i da je na svim lokalnim izborima utrošila sredstva manja od iznosa utvrđenih rješenjima ASK-a.
Uvidom u Izvještaje koji se odnose na lokalne izbore i koji su dostavljeni Agenciji za sprječavanje korupcije utvrđeno je da nijesu evidentirana sredstva iz budžeta Opštine Kotor koja se odnose na 80% sredstava koji se raspodjeljuje političkim subjektima koji su osvojili mandate, iz razloga što su ista uplaćena nakon predaje Izvještaja, dok kod lokalnih izbora u Budvi u Izvještaju nijesu iskazivana sredstva iz budžeta opštine koja se raspodjeljuju u jednakim iznosima političkim subjektima, jer su ista uplaćena nakon predaje Izvještaja.

Revizijom je utvrđeno da su žiro računi otvoreni za potrebe parlamentarnih i lokalnih izbora zatvoreni u Zakonom utvrđenom roku.

Uvidom u Izvještaje o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za parlamentarne i lokalne izbore, utvrđeno je da je Partija izkazala sopstvena sredstva za finansiranje izborne kampanje u iznosu 79.000,00€ (61.000,00€ za parlamentarne izbore, 10.000,00€ za lokalne izbore u Budvi i 8.000,00€ za lokalne izbore u Kotoru), a u postupku revizije je utvrđeno da se navedena sredstva odnose na kredit podignut kod poslovne banke za potrebe finansiranja izborne kampanje.

- **Subjekt revizije treba da u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava pravilno iskazuje sredstva za finansiranje izborne kampanje shodno izvorima finansiranja.**

Visa biznis kartice

Koordinacioni odbor Građanskog pokreta URA je donio Odluku o korišćenju debitne kartice, kojom je određeno lice (predsjednik Partije) za zaključivanje i potpisivanje Ugovora o izdavanju i korišćenju debitne kartice i namjena. Odlukom je utvrđeno da se debitna kartica koristi isključivo za plaćanje troškova marketinga na društvenim mrežama (Facebook, Twiter, Google i dr) i plaćanje troškova reprezentacije. Osim navedene, "Građanski pokret URA", je donio odluku i o korišćenju dvije debitne kartice za plaćanje troškova reprezentacije i ostalih materijalnih troškova nastalih u radu Partije, a čiji su korisnici Predsjednik i Izvršni direktor Partije.

Revizijom je utvrđeno da je depozit na računima Visa Business kartica na dan 01.01.2020. godine iznosio 741,30€, a na dan 31.12.2020. godine 2.298,79€. Tokom 2020. godine je sa računa za redovno poslovanje izvršen prenos sredstava za plaćanje Visa karticama u iznosu od 40.500,00€ (za plaćanje troškova oglašavanja na društvenim mrežama iznos od 28.500,00€ i za plaćanje troškova reprezentacije iznos od 12.000,00€). Revizijom je utvrđeno da su putem Visa kartica, plaćeni troškovi oglašavanja na društvenim mrežama u iznosu od 27.962,61€ i troškovi reprezentacije i ostali troškovi u iznosu od 10.981,35€.

Partija je tokom 2020. godine koristila i debitne kartice vezane za izborne žiro račune sa kojim je vršila plaćanje troškova izborne kampanje, koje su ukinute istovremeno sa zatvaranjem izbornih računa.

3.7.4. Blagajničko poslovanje

Partija je blagajničke transakcije tokom 2020. godine obavljala u okviru glavne blagajne, a obezbjeđuje i pomoćnu evidenciju - dnevnik blagajne.
Gotovina u blagajni je na dan 01.01.2020. godine iznosila je 169,38€, dok je na dan 31.12.2020. godine iznosila 368,55€.
Za potrebe blagajne, podignuta je gotovina sa žiro računa u iznosu od 7.300,00€, a iz blagajne su isplaćeni troškovi u iznosu od 8.000,83€.

Uvidom u blagajničku dokumentaciju utvrđeno je da je u blagajnu Partije zaprimljena gotovina u iznosu od 900,00€, po osnovu pozajmice od fizičkog lica – Izvršnog direktora Partije, što nije u skladu sa odredbama člana 33 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, kojim je propisana zabrana zaduživanja političkih subjekata kod fizičkih lica.

- **Subjekt revizije shodno odredbama člana 33 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja ne može da se zadužuje kod fizičkih lica.**

Revizijom je utvrđeno da je iz blagajne izvršena isplata gotovine u iznosu od 8.000,83€ i to po osnovu plaćanja troškova u iznosu od 7.100,83€ i povraćaja pozajmice u iznosu od 900,00€. Gotovinski isplaćeni troškovi iz blagajne odnose na: troškove dnevnica na službenom putu u iznosu od 108,00€, troškove upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe u iznosu od 530,93€,

troškove goriva u iznosu od 3.561,30€, troškove reprezentacije u iznosu od 2.420,89€, troškove telekomunikacionih usluga u iznosu od 139,90€, troškove nabavke sitnog inventara u iznosu od 174,03€ i ostale troškove u iznosu od 165,78€.

Partija je na ime dnevnica za službena putovanja isplatila gotovinski iz blagajne iznos od 108,00€. Isplata je vršena shodno putnim nalozima. Uvidom u prezentirane putne naloge utvrđeno je da su dnevnice obračunate u skladu članom 8 važeće Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru.

Troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe isplaćeni su u iznosu od 530,93€. Isplata je vršena shodno putnim nalozima u kojim je navedeno da se naknada isplaćuje na ime troškova amortizacije vozila.

Troškovi goriva isplaćeni u iznosu od 3.561,30€ odnose se na troškove goriva koji su pravdani fiskalnim računima koji su priloženi uz putni nalog u iznosu od 230,02€ i na troškove goriva koji su pravdani samo fiskalnim računima u iznosu od 3.331,30€.
Isplata navedenih troškova je vršena shodno Odluci o potrošnji goriva i Odluci o korišćenju privatnih automobila u službene svrhe kojima je utvrđeno da članovi organa Partije koji koriste privatni automobil u službene svrhe imaju pravo na troškove amortizacije vozila kao i na troškove goriva na osnovu priloženih fiskalnih računa. Navedene troškove odobrava predsjednik Partije.

Revizijom je utvrđeno da za troškove goriva u iznosu od 3.331,30€ koji su pravdani samo fiskalnim računima, nijesu prezentirana odobrenja za potrošnju goriva od strane predsjednika Partije kako je to utvrđeno Odlukom. Shodno navedenom, a imajući u vidu da je Partija krajem 2020. godine nabavila službeno vozilo, kao i da je tokom godine u više navrata koristila renta car usluge, ne može se sa sigurnošću utvrditi iznos troškova goriva koji su se odnosili na privatna vozila i za koje je trebalo prezentirati odobrenja.

Troškovi isplaćeni gotovinski iz blagajne u iznosu od 2.420,89€, odnose se na troškove ugostiteljskih usluga. Navedeni troškovi pravdani su fiskalnim računima.

Glavni odbor Partije je Odlukom o troškovima reprezentacije utvrdio ko ostvaruje pravo na troškove reprezentcije na teret sredstava Partije. Odlukom je definisana i namjena korišćenja sredstava za reprezentaciju.

U postupku revizije na osnovu prezentirane dokumentcije (fiskalnih računa) nije se moglo utvrditi da li su troškovi reprezentacije ostvareni u skladu sa važećom Odlukom. Računi nijesu ovjereni od strane lica koje je koristilo ugostiteljske usluge, kao ni od strane ovlašćenog lica koji odobrava troškove reprezentacije na teret sredstava Partije.

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi da se računi za pravdanje troškova reprezentacije ovjeravaju od strane lica koje je koristilo ugostiteljske usluge i ovlašćenog lica koje odobrava troškove reprezentacije na teret sredstava Partije u cilju efikasne kontrole da li se troškovi reprezentacije ostvaruju u skladu sa važećom Odlukom.**

Troškovi telekomunikacionih usluga (odnose na elektronske dopune i plaćanje telefonskog računa na automatu) u iznosu od 139,90€, troškovi nabavke sitnog inventara u iznosu od 174,03€ i ostali troškovi u iznosu od 165,78€ isplaćeni iz blagajne pravdani su fiskalnim računima.

Blagajnički maksimum

Partija je Odlukom br. 06-001-01/20, od 21.01.2021. godine utvrdila blagajnički maksimum kako je to propisano članom 6 Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja u Zakonom propisanom iznosu (blagajnički maksimum na dnevnom nivou Odlukom je utvrđen u iznosu od 2.000,00€).
Uvidom u blagajničko poslovanje utvrđeno da je subjekt revizije u 2020. godini poštovao blagajnički maksimum utvrđen članom 6 Zakona.

3.7.5. Kapital

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala i u Bilansu stanja iskazala kapital sa stanjem na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 54.692,00€.
Kapital je iskazan kao razlika akumuliranog dobitka iz prethodnih godina (70.892,00€) i gubitka (22.355,00€), korigovan za poslovni rezultat - dobitak iz tekuće godine u iznosu od 6.155,00€.

3.7.6. Obaveze

Partija je u poslovnim knjigama iskazala obaveze sa stanjem na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 75.021,76€ i iste se odnose na: obaveze po kratkoročnom kreditu u iznosu od 70.522,12€, obaveze prema dobavljačima u iznosu od 683,19€, obaveze po osnovu zakupa poslovnih prostora u iznosu od 300,00€ (neto naknade), obaveze po osnovu ugovorenih neto naknada u iznosu od 3.000,00€ i poreske obaveze na naknade za zakup u iznosu od 516,45€.
Obaveze u iznosu od 70.522,12€, su evidentirane po osnovu neizmerenog dijela kratkoročnog kredita, zaključenim sa Hipotekarnom bankom na period od 24 mjeseca u iznosu od 80.000,00€, uz redovnu kamatnu stopu od 6,00%, odnosno efektivnu od 6,87%.
Revizijom je utvrđeno da su sredstva uplaćena na račun za redovno poslovanje. Uvidom u Ugovor o kreditu utvrđeno je da je kredit podignut za potrebe pripreme izborne kampanje (parlamentarni i lokalni izbori u Budvi i Kotoru), pa je shodno namjeni kreditna sredstva trebalo uplatiti na poseban žiro račun otvoren za potrebe izborne kampanje, a u skladu sa odredbama člana 24 stav 3 Zakona, kojim je utvrđeno da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju na poseban račun namijenjen za finansiranje troškova izborne kampanje.

- **Subjekt revizije je dužan da sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuje na poseban žiro račun koji je otvoren u te svrhe, kako je to propisano članom 24 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Obaveze u iznosu od 683,19€, su evidentirane po osnovu neizmirenih računa dobavljačima za nabavku roba za reprezentativne potrebe, električne energije i komunalnih usluga.
Partija je evidentirala i neizmirene obaveze po početnom stanju za neto naknade u iznosu od 3.300,00€ i to po osnovu zakupa poslovnih prostora u iznosu od 300,00€ i ugovora o djelu u iznosu od 3.000,00€.

Osim navedenih, Partija je evidentirala i poreske obaveze na isplaćene naknade za zakup fizičkim licima iz tekuće godine u iznosu od 516,45€ (porez – 505,26€ i prirez 11,19€), pa se konstatuje da Partija nije postupila u skladu sa odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, kojim je propisano da porez na lična primanja obračunava, obustavlja i uplaćuje poslodavac, odnosno isplatilac tih primanja, prilikom svake isplate primanja, prema propisima koji važe na dan isplate, kao i da poresku osnovicu čini iznos bruto ličnih primanja ostvarenih u određenom obračunskom periodu.

- **Subjekt revizije treba da plaćanje poreskih obaveza na naknade po osnovu zakupa poslovnog prostora fizičkim licima vrši u skladu sa odredbama člana 46 Zakona.**

3.8. Bilans uspjeha

U Bilansu uspjeha iskazani su prihodi u iznosu od 437.756,00€, rashodi u iznosu 431.601,00€ i finansijski rezultat (višak prihoda u odnosu na rashode) u iznosu od 6.155,00€.

3.8.1. Prihodi

Partija je poslovnim knjigama evidentirala ukupne prihode ostvarene u 2020. godini (za redovno poslovanje i izborne kampanje) u iznosu od 437.755,94€.

U nastavku je dat uporedni pregled ostvarenih prihoda u 2019. i 2020. godini po strukturi.

Red. broj	Opis prihoda	Iznos 2020.g	% Učešća	Iznos 2019.g	% Učešća	Povećanje / smanjenje u odnosu na prethodnu godinu
1	Prihodi iz Budžeta Crne Gore	330,309.92	75.46%	124,087.84	59.73%	206,222.08
2	Prihodi iz budžeta lokalne samouprave	105,508.38	24.10%	82,105.50	39.52%	23,402.88
3	Prihodi od priloga	1,925.00	0.44%	580.00	0.28%	1,345.00
4	Ostali finansijski prihodi	12.64	0.00%	966.62	0.47%	-953.98
	UKUPNO	**437,755.94**	**100.00%**	**207,739.96**	**100.00%**	**230,015.98**

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da prihodi iz budžeta CG i budžeta lokalnih samouprava učestvuju u ukupnim prihodima sa 99,25 %, dok ostali prihodi učestvuju sa 0,75 %.

Prihodi iz budžeta CG

Prihodi iz budžeta Crne Gore u iznosu od 330.309,92€ evidentirani su po osnovu finansiranja redovnog rada Partije u iznosu od 193.715,96€ i po osnovu finansiranja izborne kampanje u iznosu od 136.593,96€.

Prihodi iz budžeta jedinica lokalne samouprave

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 105.508,38€. Navedeni prihodi se odnose na prihode od opštine Kotor u iznosu od 12.711,50€, opštine Budva u iznosu od 12.269,40€, opštine Danilovgrad u iznosu od 4.076,00€, Glavnog grada Podgorica u iznosu od 30.621,90€, opštine Bar u iznosu od 7.696,20€, opštine Bijelo Polje u iznosu od 9.748,20€, Prijestonice Cetinje u iznosu od 13.492,00€, opštine Herceg Novi u iznosu od 2.150,00€, opštine Mojkovac u iznosu od 2.206,42€ i opštine Ulcinj u iznosu od 10.537,70€.

Prihodi od priloga

Prihodi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 1.925,00€ odnose se na prihode od priloga fizičkih lica za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore. Uplatu je izvršilo 12 lica u iznosima od 25,00€ do 500,00€.

Ostali prihodi

Ostali prihodi u iznosu od 12,64€ odnose se na finansijske prihode u iznosu od 8,39€ po osnovu zatvaranja dva žiro računa u poslovnoj banci i prihode od kamata u iznosu od 4,25€.

Partija u 2020. godini nije ostvarivala prihode od članarina jer je Glavni odbor Partije donio Odluku da se članovi partije oslobađaju plaćanja članarine za 2020. godinu.

3.8.2. Troškovi

Partija je u 2020. godini ostvarila troškove (za redovno poslovanje i izborne kampanje) u iznosu od 431.601,55€.

U nastavku je dat tabelarni pregled troškova evidentiranih u poslovnim knjigama u 2019. i 2020. godini

Red. broj	Konto	Opis troška	Iznos 2020.g.	% Učešća	Iznos 2019.g.	% Učešća	Povećanje / smanjenje u odnosu na preth. god.
1	511 512	Troškovi režijskog i kancelarijskog materijala	10,318.83	2.39%	5,656.33	4.13%	4,662.50
2	513	Troškovi goriva i električne energije	5,051.34	1.17%	8,383.63	6.13%	-3,332.29
3	520 521	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	7,903.56	1.83%	6,969.44	5.09%	934.12
4	522	Troškovi za naknade po osnovu ugovora o djelu	117,847.53	27.30%	40,224.21	29.39%	77,623.32
5	527	Troškovi zakupnina	18,104.49	4.19%	11,828.60	8.64%	6,275.89
6	529	Troškovi službenih putovanja	648.43	0.15%	1,529.56	1.12%	-881.13
7	531	Troškovi usluga prevoza, mobilnih telefona i PTT-a	9,747.22	2.26%	3,521.50	2.57%	6,225.72
8	532	Troškovi usluga održavanja	347.65	0.08%	254.04	0.19%	93.61
9	533	Troškovi zakupa	9,617.68	2.23%	4,877.47	3.56%	4,740.21
10	535	Troškovi reklame, propagande	148,977.91	34.52%	16,362.72	11.96%	132,615.19
11	539	Troškovi komunalnih usluga i dr.	18,157.17	4.21%	5,787.11	4.23%	12,370.06
12	540	Troškovi amortizacije	7,797.09	1.81%	2,275.19	1.66%	5,521.90
13	550	Troškovi neproizvodnih usluga	37,332.72	8.65%	9,149.87	6.69%	28,182.85
14	551	Troškovi reprezentacije	31,834.99	7.38%	14,377.14	10.51%	17,457.85
15	553	Troškovi platnog prometa	1,625.56	0.38%	1,200.44	0.88%	425.12
16	554	Troškovi članarina	200.00	0.05%	0.00	0.00%	200.00
17	555 559	Ostali nematerijalni troškovi	3,431.97	0.80%	1,470.29	1.07%	1,961.68
18	562	Finansijski rashodi	2,401.40	0.56%	2,616.85	1.91%	-215.45
19	579	Troškovi kamata za privredene prestupe	256.01	0.06%	363.33	0.27%	-107.32
UKUPNO			**431,601.55**	**100.00%**	**136,847.72**	**100.00%**	**294,753.83**

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi reklame i propagande sa 34,52% i troškovi ugovorenih nakanada sa 27,30%, troškovi neproizvodnih usluga sa 8,65% itd.

Troškovi režijskog i kancelarijskog materijala (računi 511 i 512)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 10.318,83€, odnose se na troškove režijskog materijala u iznosu od 6.016,87€ i troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 4.301,96€. Revizijom je utvrđeno da se troškovi režijskog materijala odnose se na toškove nabavke robe u maloprodaji i potrošnog materijala, dok se troškove kancelarijskog materijala odnose na nabavku tonera, kancelarijskog materijala i potrošne računarske opreme. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača i plaćeni su preko žiro računa.

Troškovi goriva i energije (račun 513)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 5.051,34€ odnose se na troškove električne energije u iznosu od 1.562,46€ i troškove goriva u iznosu od 3.561,30€. Troškovi električne energije su dokumentovani fakturama dobavljača i plaćeni su sa žiro računa dok su troškovi goriva plaćeni preko blagajne i detaljnije su objašnjeni u dijelu Izvještaja koji se odnosi na blagajničko poslovanje. Revizijom je utvrđeno da je na ovom računu evidentiran i trošak reprezentacije u iznosu od 32,42€, koji je gotovinski plaćen i iskazan na fiskalnim računima uz gorivo.

Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca (računi 520 i 521)

Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 7.903,56€ odnose se na troškove neto zarada u iznosu od 4.800,00€, poreza na zarade u iznosu 716,10€, doprinosa na teret zaposlenog u iznosu od 1.719,48€ i doprinosa na teret poslodavca u iznosu 882,90€.

Revizijom je utvrđeno da Partija nije u propisanom roku podnosila nadležnom organu mjesečne IOPPD obrasce za 2020. godinu (IOPPD obrasci dostavljeni su Poreskoj upravi u periodu od 07.- 14.06.2021. godine), što nije u skladu sa Pravilnikom o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

- **Subjekt revizije je dužan da IOPPD obrasce podnosi nadležnom organu u roku propisanom važećim Pravilnikom**.

Zapošljavanje

Subjekt revizije je tokom 2020. godine imao jednog zaposlenog i nije vršio nova zapošljavanja.

Troškovi ugovorenih naknada (račun 522)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 117.847,53€ odnose se na neto ugovorene naknade u iznosu od 113.423,00€ i na porez na isplaćene naknade u iznosu od 7.834,69€. Dio isplaćenih neto naknada u iznosu od 43.045,00€ odnosi na troškove izbornih kampanja, a naknade isplaćene u iznosu od 60.738,00€ na redovno poslovanje.

Revizijom je utvrđeno da su naknade isplaćene shodno ugovorima o djelu za 73 lica u iznosima od 50,00€ do 18.000,00€ po izvršiocu, u zavisnosti od perioda angažovanja (period angažovanja od 5 dana do 11 mjeseci) i vrste usluge. Partija nije prezentirala ugovore za evidentirane troškove neto naknada u iznosu od 6.640,0€.

Naknade su isplaćene za pružanje sljedećih usluga: prezentacija Partije na društvenim mrežama (facebook i istagram); koordinacija kampanje "od vrata do vrata" (dtd) i obuka aktivista za sprovođenje kampanje u opštinama;

sekretarski, administrativni i pravni poslove za potrebe poslaničkog kluba - "Crno na bijelo" u Skupštini Crne Gore; usluge tehnicke audio podrske - distribucije zvuka za skupove i on line emisije za potrebe kampanje Crno na bijelo; organizacija i sprovođenje radionica i obuka sa članovima foruma mladih ure, pripravnicima i volonterima za sprovođenje i realizaciju terenske kampanje; usluge sprovodjenja digitalne kampanje na googlu i youtubu; usluge prevoza; usluge izrade i dizajna vizuelnog identiteta za političku platformu građanskog pokreta URA; konfiguracija i podešavanje wifi mreže za potrebe kampanje; usluge režiranja i osmišljavanja događaja, spotova za potrebe kampanje Crno na bijelo; usluge montaže i lijepljenja bilborda; usluga kreiranja komunikacione strategije i pružanje tehničke i logističke pomoći; usluge analize zakona koji se odnose na rad politickih partija; usluge snimanja skupa za potrebe koalicije Crno na bijelo; kreiranje digitalne kampanje i pisanje sinopsisa za spotove i video prezentacije; usluga izrade 3d modela animacije za video klipove; usluge fotografisanja i obrade fotografija za potrebe koalicije; usluge digitalnog marketinga, usluge snimanja klipova (snimanje kamerom i dronom) i montaže video materijala, kao i drugih vizuelnih materijala za potrebe digitalne kampanje; usluge procjene imovine Građanskog pokreta URA i poslove stručnog konsaltinga iz oblasti ekonomije za potrebe Kluba poslanika i druge poslove.

Subjekt revizije je na isplaćene neto naknade obračunao i platio poreske obaveze (porez i prirez) na način kao da su sva angažovana lica u radnom odnosu, a nije obezbijedio dokaze o radno – pravnom statusu za lica angažovana ugovorom o djelu, pa se nije moglo utvrditi da li je obračun poreskih obaveza pravilno izvršen na isplaćene naknade, budući da se poreske obaveze ne obračunavaju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica.

- **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza**.

U postupku revizije je od strane Partije dostavljen spisak od 5 javnih funkcionera, koji su ostvarivali prihode po osnovu angažovanja ugovorom o djelu, za obavljanje određenih poslova u Partiji. Uvidom u imovinske kartone navedenih javnih funkcionera na sajtu Agencije, utvrđeno je da dva javna funkcionera, nijesu prijavila prihode ostvarene po ovom osnovu.

Troškovi zakupa sa fizičkim licima (račun 527)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 18.104,49€ odnose se na troškove zakupa poslovnih prostora od fizičkih lica. Revizijom je utvrđeno da se evidentirani troškovi odnose na neto naknade u iznosu od 17.100,00€ i obračunati porez po odbitku na lična primanja u iznosu od 1.004,49€ (neto naknade – 14.940,00€).

Troskovi u iznosu od 14.940,00€ evidentirani su po osnovu zakupa poslovnih prostora u Nikšiću, Cetinju, Tivtu, Ulcinju, Bijelom Polju i Mojkovcu. Mjesečna zakupnina je iznosila od 100,00€ do 320,00€. Navedeni troškovi su

dokumentovani ugovorima o zakupu ili Anex-om ugovora, osim troškova u iznosu od 2.500,00€ koji su evidentirani po osnovu zakupa poslovnog prostora u Ulcinju koji nije dokumentovan.
Shodno Izjavi odgovornog lica Partije, troškovi zakupa poslovnog prostora u Ulcinju u iznosu od 2.500,00€ evidentirani su po osnovu zakupa poslovnog prostora koji obezbjeđuje Opština Ulcinj za potrebe opštinskog odbora URE u tom gradu, po Ugovoru o zakupu zaključenim između Opštine Ulcinj i fizičkog lica. Opština Ulcinj je u junu 2020. godine izvršila prenos sredstava Partiji u cilju prenosa istih zakupodavcu, što je ista i izvršila.

Revizijom je utvrđeno da Partija nije u poslovnim knjigama evidentirala prihod po osnovu uplate sredstva od strane Opštine Ulcinj u iznosu od 2.500,00€ na ime plaćanja troškova zakupa zakupodavcu, već je u poslovnim knjigama izvršila umanjenje potraživanja koja se odnose na pripadajuća sredstava po osnovu osvojenih odborničkih mandata od strane Opštine Ulcinj.

- **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama vrši evidentiranje svih ostvarenih prihoda.**

Revizijom je utvrđeno da su prezentirani ugovori o zakupu poslovnih prostora ovjereni od strane nadležnog organa (notara).

Ostali lični rashodi (račun 529)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 648,43€ odnose se na troškove dnevnica za službena putovanje u iznosu od 108,00€, troškove upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe u iznosu od 530,93€ i troškove putarine i trajekta u iznosu od 9,50€.
Revizijom je utvrđeno da su evidentirani troškovi isplaćeni gotovinski iz blagajne i detaljnije su obrazloženi u dijelu Izvještaja koji se odnosi na blagajničko poslovanje

Troškovi telefonskih usluga i prevoza (račun 531)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigamaPartije u iznosu od 9.747,22€ odnose se na troškove fiksne i mobilne telefonije u iznosu od 2.558,92€ (iznos od 79,30€ je isplaćen gotovinski) i troškove rent-a–car usluga u iznosu od 7.188,30€. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača, a dio istih u iznosu od 1.991,51€ se odnosi na troškove izborne kampanje.

Troškovi održavanja (račun 532)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 347,65 € odnose se na troškove održavanja poslovnih prostorija u iznosu od 285,25€ i održavanja vozila u iznosu od 62,40€. Dio navedenih troškova u iznosu od 30,23€ plaćen je gotovinski iz blagajne, dok je ostatak plaćen preko žiro računa, shodno fakturama dobavljača.

Troškovi zakupa sa pravnim licima (račun 533)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 9.617,68€ odnose se na troškove zakupa poslovnih prostora i zakupa sala u iznosu od 3.396,95€ i troškove zakupa bilborda, štampe i montaže i demontaže bilborda za potrebe Parlamentarnih i lokalnih izbora u iznosu od 6.220,73€.
Troškovi u iznosu 3.396,95€ evidentirani su po osnovu zakupa poslovnog prostora u Herceg Novom u iznosu od 2.774,70€, shodno Ugovoru o zakupu koji je sporazumno raskinut 25.11.2020. godine i zakupa sala u iznosu od 622,25€ (od kojih se iznos od 150,00€ odnosi na zakup sale tokom kampanje za izbore).
Troškovi u iznosu od 6.220,73€ odnose se na zakupe bilborda, štampu i montažu, odnosno demontažu bilborda, tokom kampanje za parlamentarne i lokalne izbore u Kotoru i Budvi.
Navedeni troškovi su dokumentovani Ugovorima i fakturama dobavljača i plaćeni su preko žiro računa.

Troškovi reklame i propagande (račun 535)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 148.977,91€ odnose se na troškove reklame i propagande, od kojih se na redovno poslovanje odnosi iznos od 33.364,63€, a na troškove izborne kampanje za parlamentarne i lokalne izbore, iznos od 115.613,28€.

Troškovi reklame i propagande vezani za redovno poslovanje Partije odnose se na troškove oglašavanja u iznosu od 1.089,00€, emitovanje reklamnih spotova u iznosu od 44.508,30€, digitalniog marketinga u iznosu od 181,50€, pretplatu na agencijske vijesti u iznosu od 121,00€, reklamni materijal u iznosu od 4.010,53€ i javna oglašavanja na društvenim mrežama (Facebook i Google) u iznosu od 27.962,60€.

Troškovi reklame i propagande vezani za izborne kampanje odnose se na medijsko oglašavanje putem televizije, novina i partala u iznosu od 70.035,35€, zakupe bilborda u iznosu od 22.608,86€, nabavku reklamnog materijala u iznosu od 3.721,27€, javno oglašavanja na društvenim mrežama (facebook i google) u iznosu od 19.247,80€. Troškovi oglašavanja na društvenim mrežama, plaćani su putem debitnih kartica koje je koalicija „Crna na bijelo" otvorila za parlamentarne izbore i lokalne izbore u Kotoru i Budvi.
Troškovi oglašavanja na društvenim mrežama i portalima dokumentovani su analitičkim karticama banke, izvještajima sa facebook-a i sa google-a, a ostali troškovi reklame i propagande dokumentovani su fakturama dobavljača.
Revizijom je utvrđeno da je dio troškova u iznosu od 7.294,69€ koji se odnose na oglašavanja putem društvenih mreža (facebook i google) u toku izborne kampanje (u poslovnim knjigama evidentirani kao troškovi redovnog poslovanja), plaćen sa redovnog žiro računa Partije, putem biznis kartice koju Partija koristi za redovno poslovanje, što nije u skladu sa odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, kojim je utvrđeno da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se na poseban žiro račun i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše se sa tog računa.

- **Subjekt revizije treba da sva plaćanja troškova izborne kampanje vrši sa posebnog žiro računa, kako je to propisano odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Uvidom u Izvještaje o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izborne kampanje utvrđeno je da Partija u istim nije iskazala troškove u iznosu od 7.294,69€, koji se odnose na oglašavanja putem društvenih mreža (facebook i google) tokom izborne kampanje.

- **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama pravilno evidentira troškove koji se odnose na redovne aktivnosti i izbornu kampanju, kao i da iste iskazaje u Izvještajima koje dostavlja Agenciji za sprječavanje korupcije.**

Troškovi ostalih usluga (račun 539)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 18.157,17€ odnose se na troškove komunalnih usluga u iznosu od 278,87€, troškove usluga fotokopiranja i štampe materijala za redovno poslovanje u iznosu od 2.604,31€ i troškove štampe reklamnog materijala, flajera, majica, materijala za bilborde i slične usluge za potrebe izborne kampanje u ukupnom iznosu od od 15.273,99€ i isti su pravdani fakturama dobavljača.

Shodno navedenom, konstatuje se da je Partija u okviru troškova ostalih usluga, evidentirala troškove štampe reklamnog materijala za potrebe izborne kampanje u ukupnom iznosu od 15.273,99€, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica jer je iste trebalo evidentirati u okviru računa 535 – Troškovi reklame i propagande.

- **Subjekt revizije treba da prilikom evidentiranja troškova u poslovnim knjigama u potpunosti primjenjuje Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.**

Troškovi amortizacije (račun 540)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 7.797,09€ odnose se na troškove amortizacije osnovnih sredstava Partije za 2020. godinu i to iznos od 1.245,00€ na amortizaciju vozila, a iznos od 6.552,09€ na obračunatu amortizaciju ostale opreme. Troškovi amortizacije u iznosu od 1.245,00€ evidentirani su po osnovu obračuna amortizacije vozila nabavljenog krajem 2020. godine, što je obrazloženo u dijelu Izvještaja koji se odnosi na popis i evidentiranje imovine.

Troškovi neproizvodnih usluga i pomoći (račun 550)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 37.332,72€ odnose se na troškove neproizvodnih usluga i isplatu pomoći. Dio navedenih

troškova u iznosu od 22.252,04€ odnosi se na redovno poslovanje, dok se troškovi u iznosu od 15.080,68€ odnose na izbornu kampanju.

Revizijom je utvrđeno da se troškovi u iznosu od 22.252,04€ odnose na troškove pomoći u iznosu od 8.900,00€, ostale troškove poslovanja u iznosu od 4.861,10€, troškove drugih neproizvodnih usluga u iznosu od 2.544,14€, notarske usluge u iznosu od 50,21€, iznamljivanje sala za konferencije i seminare u iznosu od 4.887,35€, hotelski smještaj u iznosu od 182,30€, porez na upotrebu motornog vozila u iznosu od 415,00€ i pretplatu za katalog propisa u iznosu od 411,94€.

Troškovi pomoći u iznosu od 8.900,00€ evidentirani su po osnovu isplate pomoći fizičkim licima i organizacijama. Isti su dokumentovani Odlukama o dodjeli pomoći i zahtjevima za dodjelu istih za veći dio troškova.

Ostali troškovi poslovanja u iznosu od 4.861,10€ odnose se na troškove dnevne štampe u iznosu od 830,30€, sredstva dezinfekcije u iznosu od 896,74€, potrošni materijal u iznosu od 1.752,10€, dok se troškovi u iznosu od 1.381,96€ odnose na sitan inventar, elektronsku dopunu, šlepu vozila, naknadu štete na vozilu i slične troškove.

Troškovi drugih neproizvodnih usluga u iznosu od 2.544,14€ odnose se na održavanje telekomunikacione i tv opreme, usluge fotografisanja i dodatne opreme za fotografije i druge troškove.

Revizijom je utvrđeno da je Partija u okviru troškova neproizvodnih usluga evidentirala nabavku sigurnosnog i arhivskog ormara u iznosu od 300,30€, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, s obzirom da je nabavku opreme trebalo evidentirati na odgovarajući račun u okviru klase 0, a ne na troškove.

- **Subjekt revizije treba da nabavku opreme evidentira na odgovarajući račun u okviru klase 0, shodno važećem Pravilniku, a ne na trošak.**

Troškovi izborne kampanje u iznosu od 15.080,68€ odnose se na nabavku brendiranih zaštitnih maski, sredstava dezinfekcije i drugog materijala u iznosu od 2.704,35€ i troškove raznih usluga tokom izborne kampanje u iznosu od 12.376,33€ (usluge izrade i brendiranja i oglašavanja na led displeju u iznosu od 1.851,08€, tehnička realizacija promocije u iznosu od 1.452,00€, marketinske usluge u iznosu od 1.452,00€, usluge rentiranja opreme u iznosu od 4.693,75€, usluge vatrometa, snimanja dronom i druge usluge u iznosu od 2.927,20€).
Navedeni troškovi pravdani su ugovorima i fakturama.

Troškovi reprezentacije (račun 551)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 31.834,99€ odnose se na troškove ugostiteljskih usluga, organizaciju novogodišnjeg koktela i razne vrste poklona. Dio navedenih troškova u iznosu od 2.475,89€

plaćen je gotovinski iz blagajne, dok su ostali troškovi plaćeni preko žiro računa (od kojih su troškovi u iznosu od 10.981,35€ plaćeni putem biznis katrica, koje koriste Predsjednik Partije i Izvršni direktor).

Revizijom je utvrdjeno da je Partija u okviru troškova reprezentacije evidentirala troškove plaćene putem biznis kartica u iznosu od 2.368,41€, koji se odnose na nabavku opreme(klub stolovi) u iznosu od 150,10€, avio karata u iznosu od 212,91€, sitnog inventara u iznosu od 345,24€, goriva u iznosu od 1.201,26€, potrošnog i ostalog materijala u iznosu 458,90€, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, s obzirom da je navedene troškove trebalo evidentirati na odgovarajuće račune shodno važećem Pravilniku, a nabavku opreme na odgovarajući račun u okviru klase 0, a ne na troškove. Takođe, Partija nije prezentirala dokumentaciju za pravdanje troškova plaćenih biznis karticom u iznosu od 2.056,66€.

- **Subjekt revizije je dužan da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**

Troškovi platnog prometa (račun 553)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 1.625,56€ odnose se na troškove platnog prometa (bančina provizija i održavanje računa i kartica). Dio navedenih troškova u iznosu od 1.400,30€ se odnosi na troškove redovnog poslovanja, dok se troškovi u iznosu od 225,26€ odnose na troškove izborne kampanje.

Troškovi članarina (račun 554)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 200,00€ odnose se na članarinu Građanskog pokreta URA u međunarodnoj organizaciji „Zalenih Evrope" za 2020. godinu. Navedeni trošak je dokumentovan fakturom i plaćen je preko žiro računa.

Drugi materijalni troškovi (račun 555 i 559)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 3.431,97€, odnose se na druge materijalne troškove. Dio navedenih troškova u iznosu od 2.200,00€ odnosi se na troškove pomoći stanovništvu Hrvatske (zbog zemljotresa) u iznosu od 1.000,00€, troškove pomoći opštini Tuzi za suzbijanje pandemije korona virusa u iznosu od 1.000,00€ i donaciju u iznosu od 200,00€ (shodno Ugovoru o donaciji sa NVO Roditelji iz Podgorice i JU SSS „Sergej Stanić" iz Podgorice), dok se troškovi u iznosu od 1.231,97€ odnose se na troškove prireza na porez na isplaćene ugovorene naknade u iznosu od 1.098,92€ i prirez na zakupnine u iznosu od 133,05€. Navedeni troškovi adekvatno su dokumentovni.

Finansijski rashodi (račun 562)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 2.401,40€ odnose se na troškove kamata za kredit i isti su plaćeni po ispostavljenom obračunskom listu banke (Partija je tokom 2020. godine od poslovne banke podigla kredit u iznosu od 80.000,00€, na period otplate od 24 mjeseca, sa kamatnom stopom 6.00%).

Troškovi kazni za privredne prestupe (račun 579)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 256,01€ odnose se na troškove kazni po prekršajnim nalozima i ostale troškove.

4. Kancelarijsko poslovanje

Revizijom je utvrđeno da Partija obezbjeđuje „Djelovodnik", koji vodi po sistemu šifri definisanih Internim pravilnikom (Odluka broj: 03-003/17 od 28.04.2017. godine). Isti je zaključen na kraju godine i ovjeren od odgovornog lica.
U postupku revizije, na osnovu prezentirane dokumentacije, utvrđeno je da Partija nije vršila evidentiranje svih akata u Djelovodnik (fakture od dobavljača ne sadrže broj djelovodnog protokola i datum zavođenja).

- **Subjekt revizije treba da vrši evidentiranje i arhiviranje svih ulaznih i izlaznih akata u cilju obezbjeđivanja adekvatne validnosti istih.**

IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE REVIZIJE

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja „Građanskog pokreta URA" za 2019. godinu Državna revizorska institucija je utvrdila određene nedostatke i dala preporuke za otklanjanje istih i to:

1. **Subjekt revizije troškove izborne kampanje treba da plaća u skladu sa odredbama člana 24 sada važećeg Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**
2. **Subjekt revizije treba da obračun dnevnica za službena putovanja vrši na način kako je to predviđeno Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru kao jedinim važećim aktom koji reguliše oblast službenih putovanja.**
3. **Subjekt revizije treba da usaglasi Odluku o utvrđivanju blagajničkog maksimuma sa članom 6 Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja**.
4. **Subjekt revizije je dužan da IOPPD obrasce podnosi Poreskom organu u roku propisanom važećim Pravilnikom**.
5. **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza.**
6. **Subjekt revizije troškove goriva po osnovu upotrebe sopstvenih vozila za službene svrhe, treba da dokumentuje osim fiskalnim računima putnim nalozima i odobrenjem ovlašćenog lica shodno važećoj Odluci.**
7. **Subjekt revizije treba da obezbijedi da se računi za pravdanje troškova reprezentacije ovjeravaju od strane lica koje je koristilo ugostiteljske usluge i ovlašćenog lica koje odobrava troškove reprezentacije na teret sredstava Partije u cilju efikasne kontrole da li se troškovi reprezentacije ostvaruju u skladu sa važećom Odlukom.**
8. **Preporučuje se subjektu revizije da u cilju obezbjeđivanja adekvatne validnosti ulaznih i izlaznih akata internom procedurom definiše poslove prijema, evidentiranja, otpremanja i arhiviranja istih.**

Revizijom Godišnjeg Konsolidovanog finansijskog izvještaja Građanskog pokreta "URA" za 2020. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao preporuke br.2 i 3, nije realizovao preporuke br. 1, 4, 5, 7 i 8, dok je djelimično realizovao preporuku br.6.

Izvještaj pripremila,
Državna revizorka,
Načelnica u Sektoru IV
Zorica Knežević

Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević